

Kyläsavut sai arvokkaan lahjoituksen

Vielä nousee savu Lautamiehentalon piipusta

Puumalan komea puolenkymmentä taloa käsittänyt talorivistö on aikojen kuluessa menettänyt hiukan, mutta vielä on menneestä muistona muutama. Komeimpiin kuuluvan Lautamiehen talon Kaustisen perinne- ja kotiseutuyhdistys Kyläsavut on saanut lahjoituksena Syöpäsäätiöltä.

Yhdistyksen puheenjohtaja Matti Mustajärvi ja sihteeri Matti Kivelä vakuuttavat, että vielä nousee Lautamiehentalon piipusta savu. Hiukan räjähtänyt tyhjiällä ollut talo kunnostetaan arvoiseensa kuntoon.

— Mahdollisuudet ovat hyvät. Talo on kunnoltaan teknisesti hyvä. Täällä on myös arvokasta irtaimistoa yllin kyllin; miehet toteavat.

Suvussa seitsemän lautamiestä

Lautamiehen talo on peräisin 1700-1800-lukujen vaihteesta. Siinä on toiminut muun muassa pitäjän ensimmäinen yksityinen kansakoulu, joka aloitti 1879. Sen jäljiltä on tuvassa vielä koulun ensimmäinen harmoni.

Talo on toiminut aikanaan myös sotilaiden arvannostopaikkana. Naapurissa oleva Olgantalo puolestaan on toiminut niin postina kuin pankkinakin.

Reijo Ojalan tutkimusten mukaan Puumalan suku on todennä-

Pihapiiriin kuuluu vanha traktorikin. Matti Kivelä ja Matti Mustajärvi muistuttavat, ettei saa unohtaa 1900-luvun historiaakaan.

naan rakennettu sauna ja veese. Samalla on "koolattu" seinät ja lattuu muovimatto lattiaan.

— Ne me joudumme purkaamaan, että saamme talon vanhaan asuun.

Huonekalujen korjaamisessa on oma urakkansa. Kansakoulun harmoni pitäisi saada soimaan, vanha radio kuulumaan ja ompelukone hurraamaan; puhumattakaan kunnista 160 vuotta vanhaista kaappikellosta, joka on mitannut aikaa monen sukupolven ajan tuvassa.

Matti Mustajärvi on laskenut, että noin 400.000 markalla talo saataisiin hyvään malliin.

— Se toki tulisi kallimmaksi, jos talo korjattaisiin vakituiseksi asunnoksi. Nyt pääsemme monilta osin vähemmällä.

Toiminnallinen kotiseututalo

Talosta ei ole tarkoitus tehdä pelkkää museoa. Siitä kaivavillaan rakennusperintöä kunnioittaen toiminnallinen museotalo.

Näyttelyiden lisäksi taloa ja pihaa suunniteltaan käytettävän juhlien, kokosten, musiikki- ja teatteriesitysten pitopaikkana.

— Tarkoitus on lisäksi kesäisin pitää kahvilaa. Samoin olemme ajatelleet tämän sopivan perinetyöväytösten miijöökksi, Matti Mustajärvi toteaa.

Miehet arvelevat, että talon kunnostaminen vie kolmisen vuotta.

koisesti lähtöisin Puumalan pitäjästä. Sukupuun ensimmäinen eli Juhon Puumalainen on syntynyt 1500-luvun alussa.

Suvussa on ollut harvinaisen paljon lautamiehiä, jotka kihlakunnantuomarin rinnalla jakoivat oikeutta käräjillä. Yhteensä heitä Puumalan suvussa oli seitsemän. Varhaisimmat ovat toimineet 1700-luvulla.

Lautamiehen talossa on tietävästi asunut kaksi lautamiestä eli Heikki Kaaprielinpoika Puumala 1807-1868 ja hänen poikansa Heikki Kaaprieli Heikinpoika Puumala 1837-1913. Kumpikin suostoi taan herastuomarin arvoni-

Testamentilla Syöpäsäätiölle

Lautamiehentalo on ollut tyhjiään 1990-luvun puolivälistä, jolloin sen viimeinen asukas Rakel Puumala siirtyi vanhaankotiin. Hänen kuolemansa jälkeen 1998 hänen omaisuutensa siirtyi testamentilla Syöpäsäätiölle sekä eräiltä osin näkö- ja kuulomaismaisten hyväksi.

Testamentti velvoitti Syöpäsäätiötä säilyttämään ja huolehtimaan talosta ja irtaimistosta. Niitä ei kuitenkaan saanut testamentin määräysten mukaan ottaa vakituiseen asuuskäyttöön.

Säätiö etsi yhdistystä, joka voisi

testamentin hengen täyttää. Kylläsavut vastasi odotuksia ja otti lahjoituksen mielellään vastaan.

Syöpäsäätiö antaa kunnostukseen myös pienen avustuksen. Muuten talon kunnostusrahat joudutaan hakemaan muualta.

Avustusta kunnostamiseen haetaan muun muassa ympäristökeskukselta, kunnalta ja maakuntaliitolta. Myös EU-projektina arvelaan hankkeella olevan mahdollisuksia.

— Toki yhdistyksen oma varainhankinta, kerätykset ja talkootyö tuovat olemaan merkittävä osa taloudellista perustaa, Matti Kivelä toteaa.

Suunniteltava tarkasfi

Yhdistyksen miehet tietävät, että talon rakennusperinnöllinen kunnostus vaatii erityisen tarkan suunnitelman. Hienoa vanhaa rakennusta ei saa häätäälemällä pilata.

Korjaajilla työ alkaa tuttuun tapaan purkamalla. Taloon on aika-

Maisa Järvelä

Vintin kätöistä löytyy kaikenlaista vanhaa ja kaunista kuten nämä lastenvaunut.

Matti Kivelä pyöryttää vanhan Huqsvarnan käyntiin. Etualalla Kausisen ensimmäisen yksityisen kansakoulun harmoni.

Kaappikello on pelttoniemelaisten tekoa vuodelta 1842.

